

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?**Vanhempien velvollisuus huolehtia lastensa elatuksesta**

Vanhemmilla on velvollisuus huolehtia alaikäisten lastensa elatuksesta. Elatusavun suoritustapa ja -muoto määritellään vanhempien yhteisellä sopimuksella. Elatusavun määrä on suhteutettava alaikäisten lasten tarpeisiin ja vanhempien taloudelliseen tilanteeseen, ja sen on turvattava lapsen kehitykselle välttämättömien edellytysten toteutuminen. Kummankin vanhemman on osallistuttava alaikäisten lastensa elatukseen oman taloudellisen tilanteensa mukaan (siviililain (*Civilinis kodeksas*) 3.192 §). Tietyissä laissa määritellyissä olosuhteissa vanhempien on huolehdittava täysi-ikäisten (korkeintaan 24-vuotiaiden) lastensa elatuksesta, jos heillä on siihen mahdollisuus (siviililain 3.192 §:n 1 momentti).

Täysi-ikäisten lasten velvollisuus huolehtia vanhempiensa elatuksesta

Täysi-ikäiset lapset ovat velvollisia huolehtimaan vanhempiensa elatuksesta, jos vanhemmat ovat menettäneet ansiokykynsä ja tarvitsevat taloudellista tukea. Elatusapua on maksettava (tuomioistuimen määräämänä) kuukausittaisena kiinteämääräisenä maksuna (siviililain 3.205 §).

Aviopuolisoiden välinen elatusvelvollisuus

Asumuseropäätöksen antamisen yhteydessä tuomioistuin voi määrätä eroon syyllisen puolison maksamaan elatusapua sitä tarvitsevalle toiselle puolisolalle, ellei elatusasioista ole sovittu yhteisesti puolisoitten välillä. Elatusapu voidaan määrätä maksettavaksi kerralla tai kuukausittaisina elatusmaksuina tai omaisuuden siirtoina (siviililain 3.78 §). Jos avioliitto mitätöidään, sillä elatusavun tarpeessa puolisolalla, joka ei ole syyllinen, on oikeus hakea elatusapua syylliseltä puolisolalta enintään kolmen vuoden ajaksi (siviililain 3.47 §).

Entisten aviopuolisoiden välinen elatusvelvollisuus

Avioeropäätöksen antamisen yhteydessä tuomioistuin määrää avun tarpeessa olevan puolison elatusavun saajaksi, ellei kysymystä elatusavusta ole ratkaistu puolisoitten välisessä avioeron vaikutuksia koskevassa sopimuksessa. Puolisolla ei ole oikeutta elatusapuun, jos hänen varansa tai tulonsa riittävät kattamaan hänen oman elatuksensa. Puolison katsotaan tarvitsevan elatusapua, jos hän on avioliitossa syntyneen yhteisen alaikäisen lapsen huoltaja tai jos hän on vanhuuden tai terveydentilansa vuoksi työkyvytön. Avioerosta vastuussa olevalla puolisolalla ei ole oikeutta elatusapuun. Tuomioistuin ottaa elatusavusta ja sen määrästä päättäessään huomioon avioliiton keston, elatusavun tarpeen, entisten puolisoitten yhdessä omistaman omaisuuden, terveydentilan, iän ja työkyvyn, työttömän puolison todennäköisyyden saada töitä ja muut olennaiset seikat. Elatusapu voidaan määrätä maksettavaksi kerralla tai kuukausittaisina elatusmaksuina tai omaisuuden siirtoina (siviililain 3.72 §).

Muiden perheenjäsenten välinen elatusvelvollisuus

Täysi-ikäisen sisaruksen on mahdollisuuksiensa mukaan huolehdittava avun tarpeessa olevan alaikäisen sisaruksensa elatuksesta, jos sisaruksella ei ole vanhempia tai hän ei voi saada heiltä elatusapua (siviililain 3.236 §). Täysi-ikäisten lastenlasten on mahdollisuuksiensa mukaan maksettava elatusapua isovanhemmilleen, jos isovanhemmat ovat työkyvyttömiä ja tarvitsevat tukea. Isovanhempien on mahdollisuuksiensa mukaan maksettava elatusapua alaikäisille lastenlapsilleen, joilla ei ole vanhempia tai jotka eivät voi saada vanhemmiltaan elatusapua (siviililain 3.237 §).

Elatusapusopimus ja elinkorkosopimus

Elatusapusopimuksella toinen osapuoli, elatusavun maksaja (elatusvelvollinen), sitoutuu joko vastikkeetta tai vastineeksi omaisuuden siirrosta hänen omistukseensa maksamaan määräajoin toiselle osapuolelle, elatusavun saajalle, elatusapusopimuksessa määritellyn rahasumman tai elättämään edunsaajaa muulla tavoin. Velvollisuus maksaa elatusapua voi syntyä sopimuksen lisäksi lain, tuomioistuimen päätöksen tai testamentin nojalla (siviililain 6.439 §). Elinkorkosopimuksella elinkoronsaaja, luonnollinen henkilö, siirtää talon, asunnon, tontin tai muuta itselleen kuuluvaa kiinteää omaisuutta elinkoron maksajan omistukseen. Viimeksi mainittu taas on velvollinen elättämään elinkoronsaajaa ja/tai muuta hänen yksilöimäänsä henkilöä (henkilöitä) koko tämän elinajan (siviililain 6.460 ja 6.461 §).

2 Mihin ikävuooteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhemmilla on velvollisuus elättää alaikäisiä lapsiaan. Elatusavun suoritustapa ja -muoto määritellään vanhempien yhteisellä sopimuksella. Elatuksen määrä on suhteutettava alaikäisten lasten tarpeisiin ja vanhempien taloudelliseen tilanteeseen, ja sen on turvattava lapsen kehitykselle välttämättömät elinolosuhteet (siviililain 3.192 §). Näin ollen vanhemmat ovat periaatteessa velvollisia huolehtimaan lastensa elatuksesta täysi-ikäisyyteen (18-vuotiaaksi) asti kaikissa tapauksissa.

Lapsia voi joutua elättämään 24 ikävuooteen asti olosuhteista riippuen. Vanhempien on mahdollisuuksiensa mukaan elätettävä lapsiaan 24 ikävuooteen asti, jos lapset opiskelevat toisen asteen koulutusohjelmassa tai ammatillisessa koulutusohjelmassa saavuttaakseen perustason ammattipätevyyden tai korkeakoulussa kokoaikaisessa koulutusohjelmassa ja tarvitsevat taloudellista tukea taloudellinen tilanteensa, tulotasonsa, tulonhankkimismahdollisuuksiensa ja muiden merkittävien tekijöiden perusteella. Vanhemmat eivät ole velvollisia elättämään täydentäviä korkeakoulu- tai ammatillisia opintoja suorittavia täysi-ikäisiä lapsiaan (siviililain 3.192 §:n 1 momentti). Alaikäisille ja täysi-ikäisille lapsille maksettavan elatusavun muotoa ja määrää koskevat vaatimukset ovat samat ja riippuvat yksilöllisistä olosuhteista.

3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Jos lapselle ei makseta elatusapua, se määrätään oikeusteitse. Jos vanhempi/vanhemmat laiminlyövät velvollisuutensa huolehtia alaikäisten lastensa elatuksesta, tuomioistuin voi antaa elatusmääräyksen toisen vanhemman tai huoltajan (holhoojan) tai lapsen oikeuksia suojaavan valtion viraston nostaman kanteen perusteella. Tuomioistuin voi antaa elatusmääräyksen myös silloin, kun vanhemmat eivät ole tehneet sopimusta alaikäisten lastensa elatuksesta avioeron tai asumuseron yhteydessä (siviililain 3.194 §). Jos alaikäisen lapsen vanhempi/vanhemmat laiminlyövät lapsensa elatusvelvollisuutta, lapsi voi nostaa tuomioistuimessa kanteen elatusavun maksamiseksi (siviililain 3.192 §:n 1 momentti). Tuomioistuin voi määrätä elatusapua maksettavaksi myös puolisoille, entisille puolisoille ja muille perheenjäsenille.

Liettuassa elatusapuasioita käsitellään alioikeuksissa. Hakemukset jätetään vastaajan asuinpaikan tuomioistuimeen. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole tiedossa, hakemus voidaan jättää vastaajan omaisuuden sijaintipaikan tai viimeisen tunnetun asuinpaikan perusteella. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole Liettuassa, hakemus voidaan jättää sen perusteella, missä hänen omaisuutensa sijaitsee tai missä hänen tiedetään viimeksi asuneen Liettuassa. Elatusapua koskeva kanne voidaan nostaa myös kantajan asuinpaikan mukaan (siviiliprosessilain 26, 29 ja 30 §).

Valtio maksaa elatustukea alaikäisille lapsille, jotka eivät ole saaneet yli kuukauteen elatusapua vanhemmiltaan tai täysi-ikäisiltä lähisukulaisiltaan, joilla on mahdollisuus elättää heitä (siviililain 3.204 §). Elatustuen määrittää ja maksaa valtion sosiaali- ja työministeriön alainen sosiaaliturvalaitos. Hakiessaan elatustukea hakijan (vanhempi, jolle tuomioistuin on määrännyt huoltajuuden, tai huoltaja/holhooja) on toimitettava seuraavat asiakirjat: elatustukihakemus, tuomioistuimen päätös tai tuomioistuimen vahvistama sopimus lapsen elatusavusta tai näiden oikeaksi vahvistetut jäljennökset tai otteet, joissa yksilöidään lapsen elatustuen tarvittava määrä, sekä asiakirjat, jotka osoittavat, että: lapsi on Liettuan kansalainen, kansalaisuudeton tai Liettuassa pysyvästi asuva ulkomaalainen; lapsi ei ole saanut elatusapua tai on saanut vain osan siitä yli yhden kuukauden ajan; hakija on Liettuan kansalainen, kansalaisuudeton tai Liettuassa pysyvästi asuva ulkomaalainen (jos sosiaaliturvalaitos ei kykene saamaan kyseisiä asiakirjoja kansallisista tai laitosrekistereistä tai valtion tietojärjestelmistä). Kun valtion sosiaali- ja työministeriön alainen sosiaaliturvalaitos maksaa elatustukea lakisääteisen menettelyn mukaisesti, sille muodostuu elatustuen maksuhetkestä alkaen oikeus periä maksetut määrät elatusvelvolliselta takaisin, mukaan lukien velan määrästä kultakin eräpäivän jälkeiseltä päivältä perittävä viivästymiskorko. Maksetun elatustuen ja/tai korkojen takaisinsaantia koskeva päätös muodostavat yhdessä täytäntöönpanoperusteen.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Kyllä. Alaikäisen puolesta hakemuksen voi tehdä hänen laillinen edustajansa (vanhempi, adoptiovanhempi, huoltaja, holhooja). Hakemuksen voi tehdä myös henkilö, joka on kelpoinen edustamaan luonnollista henkilöä valtuutuksen nojalla tuomioistuimessa (asianajaja, oikeusavustaja, jne.). Luonnollista henkilöä voi edustaa valtuutuksen nojalla tuomioistuimessa myös henkilö, joka on suorittanut yliopistossa oikeustieteellisen tutkinnon, jos hän edustaa lähisukulaistaan tai aviopuolisoaan (avopuolisoaan). Lähisukulaisiin luetaan sukulaiset suoraan ylenevässä ja alenevassa polvessa toiseen polveen asti (vanhemmat ja lapset, isovanhemmat ja lastenlapset) sekä toisen asteen sivusukulaiset (sisarukset) (siviililain 3.135 §).

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Liettuassa elatusapuasioita käsitellään aloikeudessa. Hakemukset jätetään vastaajan asuinpaikan tuomioistuimeen. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole tiedossa, hakemus voidaan jättää vastaajan omaisuuden sijaintipaikan tai viimeisen tunnetun asuinpaikan perusteella. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole Liettuassa, hakemus voidaan jättää sen perusteella, missä vastaajan omaisuus sijaitsee tai missä hänen tiedetään viimeksi asuneen Liettuassa. Elatusapua koskeva kanne voidaan nostaa myös kantajan asuinpaikan mukaan (siviiliprosessilain 26, 29 ja 30 §).

Nostaessaan kannetta tuomioistuimessa kantaja ei ole velvollinen käyttämään asianajajan tai muun välikäden palveluja. Ks. myös kysymykset 3 ja 4.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Nostaessaan kannetta tuomioistuimessa kantaja ei ole velvollinen käyttämään asianajajan tai muun välikäden palveluja. Ks. myös kysymykset 3 ja 4.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi? ti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Oikeudenkäynnin kulut koostuvat leimaverosta ja asian käsittelykuluista (siviiliprosessilain 79 §). Kanteen nostamisesta tuomioistuimessa perittävän leimaveron määrästä säädetään siviiliprosessilain 80 §:ssä. Omaisuusriidoissa tuomioistuimen leimaveron määrä lasketaan vaateen arvon perusteella: korkeintaan 30 000 euron arvoisissa vaateissa 3 prosenttia, kuitenkin vähintään 20 euroa; 30 000 – 100 000 euron vaateissa 900 euroa sekä 2 prosenttia vaateen 30 000 euroa ylittävästä osasta; yli 100 000 euron vaateissa 2 300 euroa sekä 1 prosentti vaateen 100 000 euroa ylittävästä osasta.

Omaisuusriidoista perittävän leimaveron määrä voi olla enintään 15 000 euroa (siviiliprosessilain 80 §).

Kanteissa, jotka koskevat elatusavun maksamista määräajoin, vaateen määrä muodostetaan maksujen vuotuisen kokonaismäärän perusteella (siviiliprosessilain 58 §). Elatusapua koskevilla kanteissa hakijoiden ei tarvitse maksaa tuomioistuimen leimaveroa (siviiliprosessilain 83 §).

Henkilöllä, jolla ei ole riittäviä varoja, voi olla oikeus valtion varoin kustannettavasta oikeusavusta annetun lain mukaiseen valtion oikeusapuun. Toissijainen valtion oikeusapu kattaa myös riita-asian oikeudenkäyntikulut.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Vanhempien ja lasten välinen elatusvelvollisuus

Tuomioistuin voi antaa elatusmääräyksen, joka velvoittaa yhden tai molemmat vanhemmat, jotka ovat laiminlyöneet lastensa elatusvelvollisuuden, maksamaan elatusapua lapsilleen seuraavilla tavoilla: (1) kuukausittain maksettavana maksuna; (2) kertamaksuna; (3) omaisuuden siirtona lapselle. Asiassa annettavaa lopullista päätöstä odottaessa tuomioistuin voi määrätä maksettavaksi väliaikaista elatusapua. Elatusavun määrä on suhteutettava lasten tarpeisiin ja vanhempien taloudelliseen tilanteeseen, ja sen on turvattava lapsen kehitykselle välttämättömät elinolosuhteet. Kummankin vanhemman on huolehdittava alaikäisten lastensa elatuksesta oman taloudellisen tilanteensa mukaan (siviililain 3.192 ja 3.196 §).

Kun kanteen nostaa lapsi, lapsen vanhempi, lapsen oikeuksia suojaava valtion virasto tai yleinen syyttäjä, tuomioistuin voi korottaa tai laskea elatusavun määrää, mikäli osapuolten taloudellinen tilanne on olennaisesti muuttunut elatusmääräyksen antamisen jälkeen. Tuomioistuin voi määrätä korotuksen elatusavun määrään, jos lapsen hoitoon liittyy lisäkustannuksia (sairaus, vamma, hoidon tai jatkuvan valvonnan tarve). Tuomioistuin voi tarvittaessa antaa määräyksen myös lapsen hoitoon liittyvien myöhempien kustannusten kattamisesta. Tuomioistuin voi edellä mainittujen henkilöiden pyynnöstä muuttaa aiemmin vahvistettua elatusavun muotoa (siviililain 3.201 §).

Täysi-ikäisen lapsen elatusapua maksetaan (myönnetään) vanhemmille kiinteänä kuukausimaksuna. Elatusavun suuruuden määrittää tuomioistuin ottaen huomioon lasten ja vanhempien taloudellisen tilanteen sekä muut asian kannalta merkittävät seikat. Elatusavun suuruutta määrittäessään tuomioistuimen on otettava huomioon kaikkien täysi-ikäisten lasten velvollisuus elättää vanhempiaan riippumatta siitä, onko elatusapua koskeva kanne nostettu kaikkia lapsia vai vain yhtä lasta vastaan (siviililain 3.205 §).

Jos elatusapu on myönnetty määräajoin suoritettavina maksuina, elatusavun määrä tarkistetaan vuosittain elinkustannusindeksin perusteella hallituksen vahvistaman menettelyn mukaisesti (siviililain 3.208 §).

Aviopuolisoiden välinen elatusvelvollisuus

Tuomioistuin ottaa elatusavusta ja sen määrästä päättäessään huomioon avioliiton keston, elatusavun tarpeen, kummankin puolison varat, terveydentilan, iän ja ansiokyvyn, työttömän puolison todennäköisyyden saada töitä ja muut olennaiset seikat. Elatusapu voidaan määrätä maksettavaksi kiinteänä kertamaksuna, kuukausittaisina maksuina tai omaisuuden siirtoina. Jos elatusapu myönnetään määräajoin suoritettavina maksuina, kumpi tahansa puoliso voi pyytää maksuihin korotusta tai alennusta tai niiden lakkauttamista kokonaan, mikäli olosuhteet muuttuvat olennaisesti. Määräajoin suoritettavat maksut tarkistetaan vuosittain hallituksen vahvistaman menettelyn mukaisesti (siviililain 3.78 §).

Entisten aviopuolisoiden välinen elatusvelvollisuus

Tuomioistuin ottaa elatusavusta ja sen määrästä päättäessään huomioon avioliiton keston, elatusavun tarpeen, kummankin entisen puolison taloudellisen tilanteen, terveydentilan, iän ja työkyvyn, työttömän puolison todennäköisyyden saada töitä ja muut olennaiset seikat. Elatusapua alennetaan, myönnetään väliaikaisesti tai se hylätään, jos vähintään yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

(1) avioliitto on kestänyt alle vuoden; (2) elatusapuun oikeutettu puoliso on syyllistynyt rikokseen puolisoaan tai tämän lähisukulaista kohtaan; (3) elatusapuun oikeutettu puoliso on aiheuttanut heikon taloustilanteensa omien tarkoituksellisten tekojensa takia; (4) elatusapua hakeva puoliso ei osallistunut

yhteisen omaisuuden kartuttamiseen tai tahallisesti toimi toisen puolison tai perheen etujen vastaisesti avioliiton aikana. Elatusapu voidaan määrätä maksettavaksi kiinteänä kertamaksuna, kuukausittaisina maksuina tai omaisuuden siirtoina.

Jos elatusapu myönnetään määräajoin suoritettavina maksuina, kumpi tahansa entisistä puolisoista voi pyytää maksuihin korotusta tai alennusta tai niiden lakkauttamista kokonaan, mikäli olosuhteet muuttuvat olennaisesti. Määräajoin suoritettavia maksuja maksetaan koko elatusapuun oikeutetun eliniän ajan, ja ne tarkistetaan elinkustannusindeksin perusteella vuosittain hallituksen asettaman menettelyn mukaisesti. Jos entinen puoliso, jolle elatusapua on myönnetty, kuolee tai solmii uuden avioliiton, elatusavun maksaminen lopetetaan (siviililain 3.72 §).

Muiden perheenjäsenten välinen elatusvelvollisuus

Täysi-ikäisen sisaruksen on mahdollisuuksiensa mukaan huolehdittava avun tarpeessa olevan alaikäisen sisaruksensa elatuksesta, jos sisaruksella ei ole vanhempia tai hän ei voi saada heiltä elatusapua (siviililain 3.236 §). Täysi-ikäisten lastenlasten on mahdollisuuksiensa mukaan maksettava elatusapua avun tarpeessa oleville isovanhemmilleen, jos nämä eivät kykene työskentelemään. Isovanhempien on mahdollisuuksiensa mukaan maksettava elatusapua alaikäisille lastenlapsilleen, joilla ei ole vanhempia tai jotka eivät voi saada heiltä elatusapua (siviililain 3.237 §). Siviililain lasten ja vanhempien välistä elatusvelvollisuutta koskevia säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusvelvollisen on maksettava elatusapua elatusapuun oikeutetulle. Kun hakemuksen tekee vanhempi alaikäisen lapsensa puolesta, elatusapua maksetaan lapsen sijaan vanhemmalle. Jos lapselle on määrätty huoltaja/holhooja, elatusapu maksetaan kyseiselle huoltajalle/holhoojalle, jonka on käytettävä se yksinomaan lapsen etujen mukaisesti.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Tuomioistuimen päätösten täytäntöönpanoa haetaan ulosottomieheltä. Täytäntöönpanotoimen perusteena on täytäntöönpanoasiakirja siinä muodossa kuin se on annettu. Täytäntöönpanoasiakirjoja ovat mm. tuomioistuimen päätöksen perusteella annetut täytäntöönpanomääräykset sekä oikeuden määräykset. Kun täytäntöönpanokelpoinen päätös on saanut lainvoiman, alioikeus antaa täytäntöönpanomääräyksen elatusapuun oikeutetulle tämän kirjallisesta pyynnöstä.

Lapsen elatusvelvollisuuden laiminlyönti on rikoslain nojalla rangaistavaa: rikoslain 164 §:ssä säädetään, että henkilö, joka laiminlyö tuomioistuimen määräämää velvollisuutta elättää lasta, maksaa lapsen elatusapua tai maksaa muuta välttämätöntä taloudellista tukea lapselle, on rangaistuksena määrättävä yhdyskuntapalveluun, vapauden rajoittamiseen, pidätettäväksi tai vankeusrangaistukseen enintään kahdeksi vuodeksi. Myös muiden tuomioistuimen päätösten laiminlyönnistä voi joutua rikosoikeudelliseen vastuuseen: rikoslain 245 §:n nojalla henkilö, joka ei noudata rangaistuksetonta tuomioistuimen päätöstä, syyllistyy rikkomukseen, josta määrätään rangaistuksena yhdyskuntapalvelua, sakko, vapauden rajoittaminen tai pidätys.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Jos perintä koskee luonnollista henkilöä, perintää ei saa suorittaa ulosmittaamalla kotitalous-, työ- tai opiskeluvälineitä tai muuta omaisuutta, joka on välttämätöntä elatusvelvollisen tai hänen perheensä toimeentulolle tai hänen työlleen tai opiskelulle. Luettelo edellä mainittuun omaisuuteen kuuluvista tarvikkeista on esitetty päätösten täytäntöönpanoa koskevista ohjeissa. Myöskään sellaista rahasummaa ei saa periä, joka vastaa enintään hallituksen säätämää vähimmäiskuukausipalkkaa, tai lapsen tai vammaisen henkilön tarvitsemia tavaroita (siviiliprosessilain 668 §).

Korkeintaan valtioneuvoston säätämän vähimmäiskuukausipalkan suuruudesta osasta elatusvelvollisen saamasta palkasta tai vastaavista suorituksista ja tuista tehdään vähennyksiä täytäntöönpanoasiakirjojen mukaisesti siihen saakka, kunnes perittävät saatavat on kokonaan maksettu. Jos tuomioistuimen päätöksen perusteella peritään määräajoin suoritettavia maksuja tai vahingonkorvauksia elättäjän raajan vamman tai muun terveydentilan heikentymisen tai kuoleman johdosta, sovelletaan 30 prosentin vähennystä, ellei täytäntöönpanomääräys, lainsäädäntö tai tuomioistuin toisin edellytä. Valtioneuvoston säätämän vähimmäiskuukausipalkan ylittävältä osalta palkoista ja vastaavista suorituksista tai tuista vähennetään 50 prosenttia, ellei lainsäädäntö tai tuomioistuin toisin edellytä (siviiliprosessilain 736 §). Siviiliprosessilain 739 §:ssä asetetaan myös rahaosuudet, joista ei suoriteta perintää (esimerkiksi äitiys- ja syysrahat, hoitorahat, jne.).

Rahojen perintä elatusvelvollisen omaisuudesta on kielletty, jos elatusvelvollinen on toiminut ulosottomiehelle todisteen siitä, että perintäsaatava ja perinnän kulut voidaan periä kuuden kuukauden kuluessa tai, mikäli perintä kohdistuu velalliseen ainoana asuinpaikkana toimivaan kotiin, 18 kuukauden kuluessa tekemällä elatusvelallisen palkoista, eläkkeestä, opintotuesta tai muusta tulosta vähennyksiä siviiliprosessilain 736 §:n mukaisesti.

Tuomioistuimen päätöksiin perustuvien täytäntöönpanomääräysten täytäntöönpanoa voi hakea viiden vuoden kuluessa tuomioistuimen päätöksen voimaantulosta. Jos tuomioistuin on määrännyt, että perintä on tehtävä määräajoin suoritettavina maksuina, täytäntöönpanoasiakirja pysyy voimassa koko sen ajan, jona maksuja on määrätty suoritettavaksi, ja vanhentumisaika alkaa kulua kunkin maksun eräpäivästä (siviiliprosessilain 605 §).

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Valtio huolehtii alaikäisten lasten elatuksesta, jos he eivät ole saaneet elatusapua siihen kykeneviltä vanhemmiltaan tai lähisukulaisiltaan yli kuukauteen (siviililain 3.204 §). Elatustuen määrittää ja maksaa sosiaali- ja työministeriön alainen valtion sosiaaliturvalaitos. Hakiessaan elatustukea hakijan (vanhempi, jolle tuomioistuin on määrännyt huoltajuuden, tai huoltaja/holhooja) on toimitettava seuraavat asiakirjat: elatustukihakemus, tuomioistuimen päätös tai tuomioistuimen vahvistama sopimus lapsen elatusavusta tai niiden oikeaksi vahvistetut jäljennökset tai otteet, joissa yksilöidään lapsen elatusavun tarvittava määrä, sekä asiakirjat, jotka osoittavat, että: lapsi on Liettuan kansalainen, kansalaisuudeton tai Liettuassa pysyvästi asuva ulkomaalainen; lapsi ei ole saanut lainkaan lapsen elatusapua tai on saanut vain osan siitä yli yhden kuukauden ajanjaksolla; hakija on Liettuan kansalainen, kansalaisuudeton tai Liettuassa pysyvästi asuva ulkomaalainen (jos sosiaaliturvalaitos ei kykene saamaan kyseisiä asiakirjoja kansallisista tai laitosten rekistereistä tai valtion tietojärjestelmistä). Kun sosiaali- ja työministeriön alainen valtion sosiaaliturvalaitos maksaa lapsen elatustukea lakisääteisen menettelyn mukaisesti, sille muodostuu elatustuen maksuhetkestä alkaen oikeus periä maksetut määrät elatusvelvolliselta takaisin, mukaan lukien velan määrästä kultakin eräpäivän jälkeiseltä päivältä perittävä viivästyiskorko. Maksetun elatustuen ja/tai korkojen takaisinsaantia koskeva päätös muodostavat yhdessä täytäntöönpanoperusteen.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Katso vastaus kysymykseen 12.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Valtion oikeusaputoimisto on keskusviranomainen, jolla on valtuudet suorittaa toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioista 18 päivänä joulukuuta 2008 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 (jäljempänä 'elatusapuasetus') yksilöidyt tehtävät.

Jos hakemus koskee alle 21-vuotiaiden henkilöiden vanhempien ja lasten välisistä suhteista johtuvia elatusvelvoitteita, elatusapuasetuksen 51 artiklassa tarkoitettu keskusviranomaisen tehtävät suorittaa sosiaali- ja työministeriön alainen valtion sosiaaliturvalaitos.

Valtion oikeusaputoimiston yhteystiedot:

Osoite: Odminių g. 3, 01122 Vilna, puh. +370 700 00 211, faksi +370 700 35 006, sähköposti: teisinepagalba@vgtp.lt

Sosiaali- ja työministeriön alaisen valtion sosiaaliturvalaitoksen yhteystiedot:

Valtion sosiaaliturvalaitoksen Mažeikiain paikallistoimisto, osoite: Vasario 16-osios g. 4, LT-89225 Mažeikiai, puh. +370 (443) 26659, faksi +370 (443) 27341, sähköposti: mazeikiai@sodra.lt

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Katso vastaus kysymykseen 14.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Vuoden 2007 Haagin pöytäkirja sitoo Liettuaa.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Tapauksissa, joihin sovelletaan elatusapuasetusta, annetaan oikeusapua elatusapuasetuksen 44–47 artiklan, siviiliprosessia koskevan Euroopan unionin lainsäädännön ja kansainvälisen oikeuden täytäntöönpanosta annetun lain 32-5 §:n sekä valtiollista oikeusapua koskevan lain mukaisesti. Valtion oikeusapua koskevat hakemukset osoitetaan suoraan valtion oikeusavusta vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle (valtion oikeusaputoimisto ja sen paikallistoimistot).

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Liettuan lakiin siviiliprosessia koskevan Euroopan unionin lainsäädännön ja kansainvälisen oikeuden täytäntöönpanosta on tehty muutoksia elatusapuasetuksen määräysten täytäntöönpanemiseksi kansallisella tasolla. Näissä muutoksissa määritellään oikeusavun antamista koskeva menettely ja viranomaiset, joilla on valtuudet suorittaa elatusapuasetuksen mukaisia keskusviranomaisen tehtäviä, sekä valtuutetaan keskusviranomaisen tehtäviä suorittavat viranomaiset hankkimaan tarvittavat tiedot elatusapuasetuksessa määriteltyjen tehtävien suorittamiseksi veloituksetta valtion ja kunnan viranomaisilta, muilta toimielimiltä, pankeilta ja muilta luotto- ja rahoituslaitoksilta sekä valtion rekistereistä ja muista tietojärjestelmistä.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.